Klíčové role knihoven v minulosti, současnosti a budoucnosti

Jaké benefity přinášejí knihovny?
Jaké vize sdílíme?

VEŘEJNÉ KNIHOVNY A PRŮMYSL 4.0
16. 10.2019, Slaný
Vít Richter
Národní knihovna ČR

Informační technologie a média mění

- Naší komunikaci
- Vyhledávání a využívání informací
- Vzdělávání a učení
- Naše zaměstnání
- Náš volný čas
- Náš život
- Naše knihovny
- …

Když se řekne knihovna…

Knihovny z oblasti VaV

- Specializace na dílčí oblasti VaV
- Úzká komunita vědců
- Financování: VaV

Vysokoškolské knihovny

- Těsná vazby na proces vzdělávání a výzkum
- Komunita pedagogů a studentů
- Financování: stát, privátní

Knihovny s archívní funkcí

- Trvalé uchování tradičních a digitálních médií
- Specifická komunita VaV, studium, média, hobby
- Financování: stát, regiony…

Veřejné knihovny

- Volnočasové aktivity
- Neformální vzdělávání
- Rovné šance
- Široká veřejnost
- Financování: obce

Knihovny v období 1. republiky

Základní funkce

- Knihovna jako povinnost
- Knihovna jako monopol
- Knihovna jako informační zdroj
  - tištěná média
- Knihovna jako garant přístupu k informacím a literatuře

Nahraditelné funkce

- Knihovna jako instituce podporující vzdělávání a učení
- Knihovna jako kulturní instituce
- Knihovna jako sociální instituce

Knihovny v době 2. války a socialismu

Základní funkce

- Knihovna jako povinnost
- Knihovna jako monopol
- Knihovna jako informační zdroj
  - tištěná média
  - analogová média
- Knihovna jako garant přístupu k informacím a literatuře

Nahraditelné funkce

- Knihovna jako instituce podporující vzdělávání a učení
- Knihovna jako kulturní instituce
- Knihovna jako sociální instituce
- Knihovna jako ideologická instituce

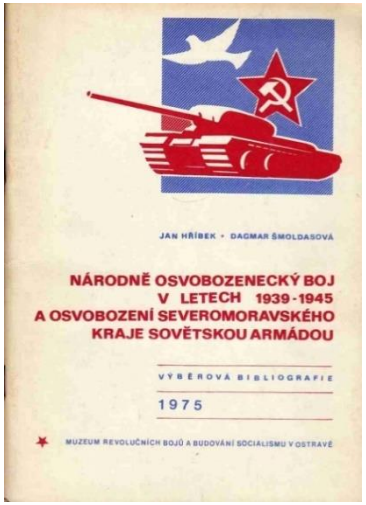

Knihovny na prahu 21. století

Základní funkce

- ~~Knihovna jako povinnost~~
- ~~Knihovna jako monopol~~
- Knihovna jako informační zdroj
  - tištěná média
  - analogová média
  - digitální média
- Knihovna jako garant přístupu k informacím a literatuře

Nahraditelné funkce

- Knihovna jako instituce podporující vzdělávání a učení
- Knihovna jako kulturní instituce
- Knihovna jako sociální instituce
- ~~Knihovna jako ideologická instituce~~
- Knihovna jak garant přístupu k internetu
- Knihovna jako místo setkávání – komunitní knihovna

Knihovny dnes

Základní funkce

- ~~Knihovna jako povinnost~~
- ~~Knihovna jako monopol~~
- Knihovna jako SLABNOUCÍ informační zdroj
  - tištěná média
  - ~~analogová média~~
  - digitální média
- Knihovna jako garant přístupu k informacím a literatuře

Nahraditelné funkce

- Knihovna jako instituce podporující vzdělávání a učení
- Knihovna jako kulturní instituce
- Knihovna jako sociální instituce
- ~~Knihovna jako ideologická instituce~~
- Knihovna jak garant přístupu k internetu
- Knihovna jako místo setkávání – komunitní knihovna

Knihovny v budoucnu

Základní funkce

- Knihovna jako SLABÝ informační zdroj
  - tištěná média
  - digitální média
- Knihovna jako garant přístupu k informacím a literatuře
- Knihovny propojují papírový a digitální svět

Nahraditelné funkce

- **Knihovna jako instituce podporující vzdělávání a učení**
- **Knihovna jako kulturní instituce**
- **Knihovna jako sociální instituce**
- **Knihovna jako místo setkávání – komunitní knihovna**
- Knihovna jako výdejna, zprostředkovatelna a půjčovna čehokoliv

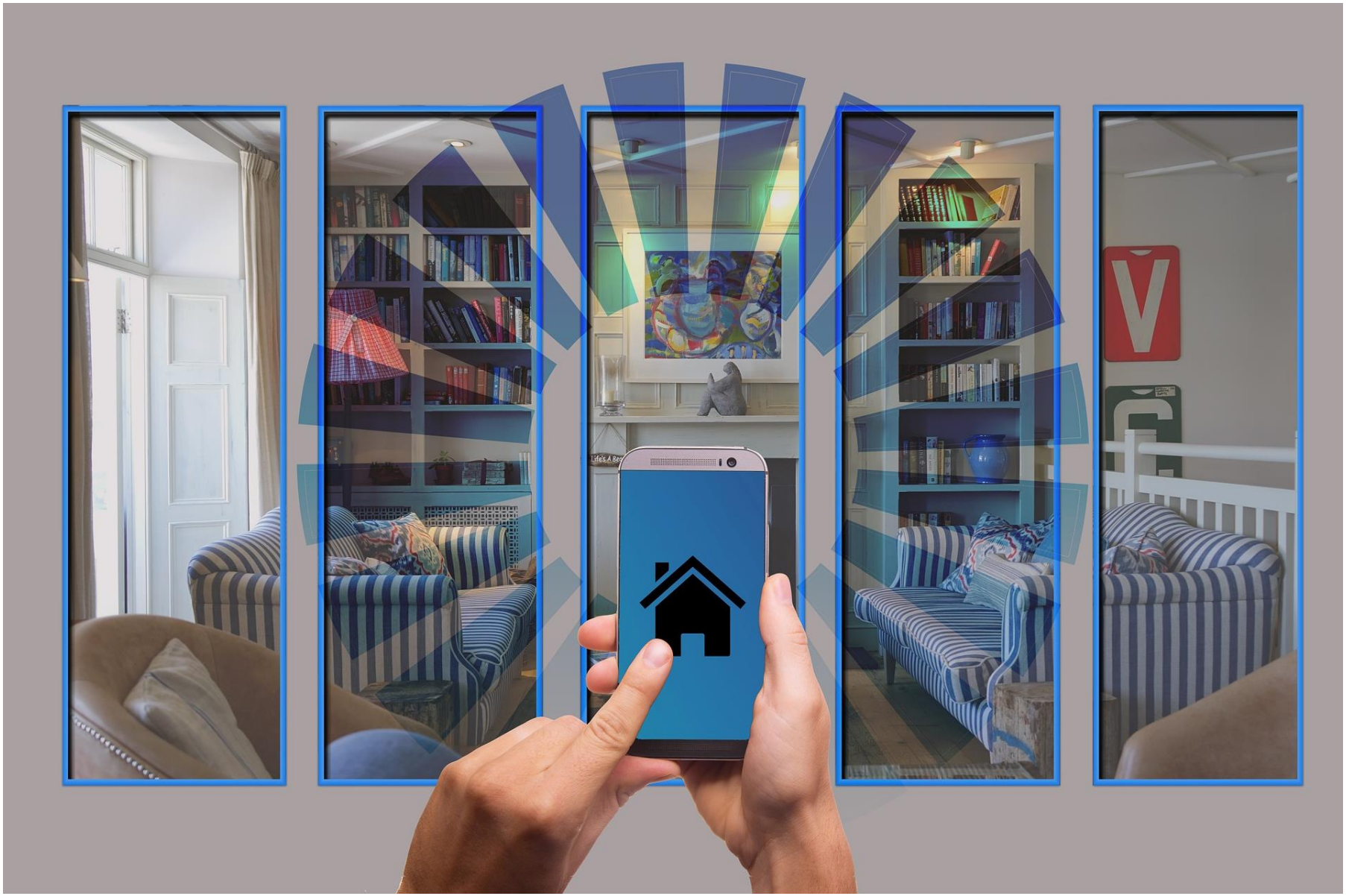

Hodnota knihovny je proměnlivá

- **Informační**
  - informační zdroje a služby (tištěné a digitální), propojení, poradenství, zvyšování kvalifikace
- **Sociální**
  - Důraz na aktivity, vhodný prostor a novou kvalifikaci
- **Vzdělávací**
  - Důraz na aktivity, vhodný prostor a novou kvalifikaci
- **Kulturní**
  - Důraz na aktivity, vhodný prostor a novou kvalifikaci
- **Ekonomická**
  - Jak ji měřit?

Trendy

Technologické změny

- Digitalizace, smart t., big data, digital humanitis, AI
- Mobilní přístup, stream, cloud
- Vývoj služeb v digitální prostředí
- Integrace tradičních a digitálních služeb = CPK
- Dlouhodobé uchování digitálních dokumentů
- Knihovník jako navigátor, poradce, kurátor digitálních sbírek

Proměny knihoven

- Změny systému vzdělávání, autorské právo, GDPR
- Knihovna jako informační, kulturní, vzdělávací, komunitní centrum
- Neformální, občanské vzdělávání
- Podpora čtenářské, informační, digitální gramotnosti
- Knihovna jako zdroj spolehlivých informací
- Specializované služby pro skupiny ohrožené vyloučením
- Knihovna jako místo
- Knihovník jako organizátor, pedagog, sociální pracovník

Konstanty pro budoucnost

- Lidé budoucnosti budou číst
- Lidé budou využívat p-knihy, e-knihy, a-knihy
- Vzdělaní lidé budou číst více
- Lidé se budou celý život vzdělávat a učit
- Lidé se nevzdají života ve fyzickém světě
- Lidé budou mít potřebu setkávat se
- Svět informací bude mohutnější a složitější

Libraries fit elegantly into many spaces, as a library in California demonstrates. (Photo submitted by Jolene Finn, then at Santa Margarita Catholic High School, California, USA)
http://blogs.ibo.org/blog/2018/02/23/libraries-in-the-21st-century-the-struggle-between-perception-and-reality/#lightbox/3/

Klíčové role knihoven v minulosti, současnosti a budoucnosti

Jaké benefity přinášejí knihovny?
Jaké vize sdílíme?

VEŘEJNÉ KNIHOVNY A PRŮMYSL 4.0
16. 10.2019, Slaný
Vít Richter
Národní knihovna ČR